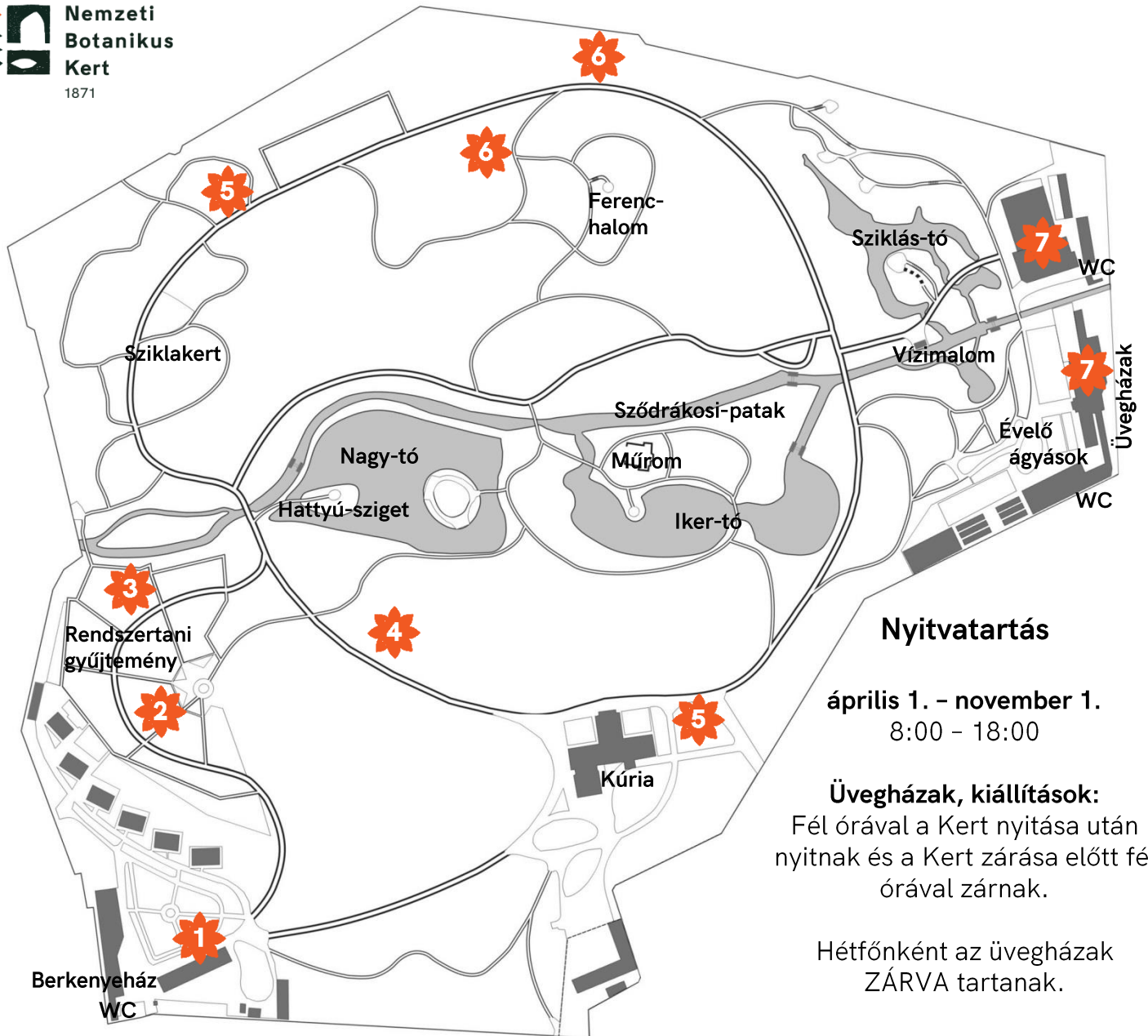

A hónap érdekességei

Nemzeti Botanikus Kert
Vácrátót

Tavaszi kankalin (*Primula veris*)

Nyitvatartás

április 1. - november 1.
8:00 - 18:00

Üvegházak, kiállítások:
Fél órával a Kert nyitása után
nyitnak és a Kert zárása előtt fél
órával zárnak.

Hétfőnként az üvegházak
ZÁRVA tartanak.

↑
Bejárat

www.botanikuskert.hu

 Térképes útmutatónk abban segít, hogy az aktuálisan virágzó fajok, vagy más időszakban látnivalók közül néhányat könnyedén megtaláljon Kertünkben.

Köszönjük, hogy az utakon maradnak!

Szent György hava. A kivételesen száraz tél (októbertől februárig csupán 100 mm csapadék esett) után megérkeztek a frissítő csendes esők, de még mindig csapadékhiány van. Az üde kert minden zegzuga tartogat meglepetéseket. Bármerre is indulunk egy sétára, virágzó növényekre bukkanunk. Folynak a tavaszi megszokott munkák: ágyások előkészítése, magvetés, metszés, ültetés, talajtakarás.

Áprilisban nyílik a Rózsakert éke, a **jülan liliumfa** (*Magnolia denudata*). Nagy, édes illatú virágainak lepellevele fehér árnyalatú. Közép-Kína lombos erdeiben honos fa. Hazájában nagy tiszteletben tartják, virágai a kínai virágszimbolikában a nyíltság és a tisztaság jelképei. Kínában és Japánban szívesen ábrázolták a pompás selyemhímzéseken, festményeken, porceláendényeken. Ez a fa az első állomása a Kínai tansétának. Kövessék végig a 20 állomásból álló sétaútvonalat a jegypénztárban vásárolt képes füzet segítségével, és egy kis betekintést kaphatnak a páratlan kínai növénykultúrába. Mellette felújítottuk parkrózsza bemutató ágyásainkat 4 új Kordes fajta ültetésével.

A Rendszertani gyűjteményben és a kert más pontjain idén is **tulipánok** (*Tulipa*) tízezrei virítanak majd. Közkedvelt hagymás növények, a liliumfélék (*Liliaceae*) családjába tartoznak. Közel 100 vadon élő fajuk (az ún. botanikai tulipánok) többsége Ázsiában, magashegységekben honos, de Dél-Európában is élnek képviselőik. Általában nyílt, füves, kötörmelék, sziklás, hegyvidéki lejtőkön élnek. A tulipán szó a turbán török elnevezéséből ered: dulban. Az első tulipánhagymák a nevezetes Selyemúton, kereskedők és utazók csomagjában jutottak el a mesés szépségű perzsa kertekbe, majd az Oszmán Birodalomba. Innen kerültek a XVI. század végén Európába. Ma már több ezer fajtájukat ültetik, melyeket virágzási idejük (korai, késői), származásuk (botanikai és kerti), valamint termetük, virágjuk alakja (liliomvirágú, telt, rojtos stb.) és egyéb jellemzőik alapján csoportosítanak.

A Rendszertani gyűjtemény szélső, eldugott kis ágyásában még nyílnak a hangák. Az erikafélék (*Ericaceae*) családjába tartozó télálló cserjék, a rododendronok, azáleák, fajdbogyók, áfonyák az üde, párás éghajlatot és a savanyú talajt kedvelik, ezért olyan divatosak pl. Angliában, ahol az úgynevezett hangakertek szinte kizárólag alacsonyabb erikafélék szőnyegszerű bokraival vannak beültetve. Kertünkben azonban nem érzik jól magukat, kivéve a **hússzínű hangát** (*Erica carnea*) és hibridjét (*E. x darleyensis*), mely mésztűrő növény. Alacsony, kúszó szárú, terpedt ágú cserje, túszerű levelei négyes örvökben állnak. Kora tavasszal nyílik, s a ráhulló hó sem károsítja látványos fürtvirágzatba tömörülő apró virágait. Európa hegyvidékein, különösen mészkő vonulatokon fordul elő, 2700 m magasságig, fenyvesek aljnövényzetében és sziklás, havasi gyepekben.

A rózsafélék közé tartozó *Prunus* nemzetség mintegy 400 faja között sok ismert gyümölcsfa (barack, szilva, meggy, cseresznye, birs, mandula stb.) és díszfa (japán díszcseresznye, babérmeggy, májusfa stb.) található. Jónéhány fajuk és fajtájuk virágzik kertünkben is. A Dél-Kínában, Japánban, és Tajvanon honos **csengettyűs cseresznye** (*Prunus campanulata*) a legkorábban nyíló közlő közül való. Kissé bókoló, harang alakú, borvörös csészéjű rózsaszín virágai szinte elborítják a kis fát. Hazájában gyümölcséből cukorral, sóval, édesgyökérrel összefőzve befőtt készül. Sózott szirmait levesek ízesítésére és ételek színezésére használják. Okinaván egy cserépedényben erjesztett helyi szeszes ital, az avamori ízesítésére is szolgál.

Kertjeink, parkjaink talán legismertebb tavaszi díszbokrai az **aranycserjék** (*Forsythia*). Pompás rügyfakadásuk jelzi a tavasz beköszöntét. Nagy, élénk-sárga, 4 csésze- és 4 szíromlevélből álló virágaik tömegesen nyílnak a csupasz, ívesen hajló ágakon. Leveleik csak a virágok elhervadása után jelennek meg. Gyakran aranyesőnek vagy aranyvesszőnek is nevezik őket. Tudományos, latin nevüket a londoni Kensington-kastély főkertésze, William Forsyth (1737-1804) emlékeztetére kapták. Hét ismert fajuk közül egy Délkelet-Európából származik, a többi őshazája Kelet-Ázsia.

A kertekbe főként két faj, a csüngő ágú **közönséges aranycserje** (*F. suspensa*) és a felálló vesszejű **zöldvesszős aranycserje** (*F. viridissima*) hibridjének (*F. x intermedia*) fajtáit ültetik. Napos fekvést, tápanyagokban gazdag, jó vízelvezetésű talajt kedvel, de nem igényes cserje. Virágzás utáni erőteljes visszavágással segíthetjük elő bokrosodását, így fejlődnek szép hosszú és erős a következő tavaszon jól mutató vesszők.

Kertünk különböző pontjain, főleg a patakon túli területeken találkozhatunk a **tavaszi kankalin** (*Primula veris*) tömött ernyőben álló mézsárga virágaival. Mennország kulcsa néven talán az egyik legismertebb tavaszi vadvirág. Európában és a Kaukázusban honos, hazánkban is sok helyen, főként középhegységek lomberdeinek tisztásain fordul elő. A kankalinfélék sajátossága, hogy különböző egyedeinek virágaiban a bibeszálak eltérő hosszúságúak lehetnek. Ennek oka az önmegporzás elkerülése, ezáltal a genetikai sokféleség fenntartása. A népi gyógyászatban számos nyavalya gyógyítására használták. Emellett régebben az asztonyok hajnalban a kankalin leveléről gyűjtött harmatot szépítőszerként használták.

A Pálmaházban és az Orchideaházban idén újra gazdag virágzással gyönyörködtet a különös **jádelián** (*Strongylodon macrobotrys*). Fás szárú lián, melynek szára elérheti a 18 métert is. Virágainak bizarr színét egy érdekes jelenségnek (kopigmentáció) köszönheti. Egy a virágok kék és piros színéért (kémhatástól függően) felelős antociánhoz (malvin), egy sárga virágszínt okozó flavonol-glikozid (saponarin) csatlakozik, és ezek speciális arányban (1:9) kapcsolódva zöldes árnyalatú kék színt eredményeznek. 1-3 méter hosszú fürtvirágzata akár 75-nél több virágból is állhat. A virágokat madarak és denevérek porozzák be. Fülöp-szigetek trópusi erdeiben, vízmosásokban, patakpartokon, fák koronájába futva él. Csak nagyon kevés botanikus kertben nyílik, ezért is nagy esemény virágzása.